

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖMER SABANCI'NIN

“TÜRKİYE – İTALYA İŞ FORUMU”

TOPLANTISI KONUŞMASI

24 Kasım 2005

Çırağan Sarayı

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Sayın Cumhurbaşkanı, sayın Bakanlar, saygıdeğer konuklar, değerli basın mensupları;

Öncelikle, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği adına tüm İtalyan misafirlere hoşgeldiniz demek istiyorum.

Konuşmamda Türkiye ekonomisinin son durumu ile gelişen yatırım ortamı hakkında sizlere kısaca bilgi vereceğim.

Türkiye ekonomisi, 2004 yılında %10 civarında büyümüş ve enflasyonda %10'un da altına inerek tek haneli rakamlara ulaşmıştı. Geçtiğimiz yıl, her iki temel ekonomik göstergede de yıl başında konulmuş olan hedeflerden çok daha iyi sonuçlar elde edilmiş, ancak bu durumun devam ettirilip ettirilemeyeceği yönünde ciddi kaygılar ortaya çıkmıştı. Genel kanının ekonomideki kırılmanın henüz tam olarak ortadan kalkmadığına yönelik olması nedeniyle, başta giderek genişleyen cari açık olmak üzere, artan petrol fiyatları ve geciken IMF Stand-by anlaşması da bu kaygıların daha da artmasına neden olmuştu. Ancak, geride bıraktığımız yaklaşık on bir aylık süre zarfında, kısa ve orta vadede ekonominin iki önemli çıpasından biri olan IMF ile yeni Stand-by anlaşması imzalanmış, diğer alanda ise 3 Ekim tarihinde AB ile müzakere süreci resmi olarak başlamıştır.

Bugün varmış olduğumuz nokta, 2002-2004 döneminde uygulamış olduğumuz ekonomik programın başarılı olduğunu ortaya koymaktadır. Eldeki en son verilerin ışığında, ekonomimizdeki büyüme ile enflasyondaki düşüş eğiliminin, hedeflere uygun biçimde devam ettiğini rahatlıkla söyleyebilirim. Petrol fiyatlarındaki uluslararası gelişmelerin Türkiye ekonomisini geçmiş yıllara göre çok daha az olumsuz etkilediği ortadadır. Geçtiğimiz üç yıl içerisinde enflasyonda çok ciddi bir mesafe katettik. Dışsal riskler her zaman mevcut olmakla birlikte, enflasyondaki rotamızdan gerek bu yıl gerekse gelecek yıl önemli bir sapma olmayacağına inancımız tamdır.

Bu yılın ilk altı ayına ilişkin olarak açıklanan milli gelir rakamları, büyüme oranlarında geçtiğimiz yıla kıyasla bir düşüşe işaret etmekteydi. Söz konusu düşüş herhangi bir ekonomik durgunluğa işaret etmemekte, aksine daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapı için gerekli olan yavaşlamayı göstermektedir. Nitekim yapılan çalışmalar, Türkiye ekonomisi için potansiyel büyüme oranının %5 ila %7 aralığında olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, ekonominin bu aralığın çok uzağında bir oranda büyümesi makro dengeler açısından olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bu sebeple, geçtiğimiz yılın ikinci yarısında yerinde ve zamanında alınan önlemler sayesinde 2005 yılında büyüme oranları makul seviyelere çekilmiş ve ekonomide aşırı ısınmanın önüne geçilmiştir.

Bir diğer olumlu gelişme olarak da işgücü piyasasındaki gözle görülür toparlanmaya değinmek istiyorum. İstihdam rakamlarındaki artış ve işsizlik oranlarındaki düşüş eğilimleri, bu döneme kadar ekonomik temellerdeki güçlenmeyi geriden takip eden işgücü piyasası açısından, memnuniyet verici gelişmelerdir. Eldeki bulgular, istihdam ile verimlilik arasındaki uzun dönem ilişkisinin gelecek yıldan itibaren oturmaya başlayacağı yönündedir. Bu durumun ekonomideki büyüme potansiyelini yukarı çekeceği de beklentilerimiz arasındadır. Bütün bunların yanısıra, tarım dışındaki kesimlerin istihdam yaratma kapasitelerinin genişliyor olması işgücü piyasası açısından geleceğe dönük beklentileri güçlendirmektedir.

Ekonomideki tüm bu olumlu gelişmelere rağmen cari işlemler dengesindeki açığın önlenemeyen yükselişi elbetteki tedirginlik yaratmaktadır. Bu boyuttaki bir açığın sürdürülebilir olmadığına ve önümüzdeki dönemde bir "sert iniş" yaşanacağına ilişkin bir

takım beklentiler mevcuttur. Halihazırda, ekonominin yumuşak karnı burasıdır ve yeni bir kırılganlık yaratıp yaratmayacağı yönünde çeşitli soru işaretleri bulunmaktadır. Ancak, burada vurgulamak istediğim husus açığın kendisinden çok finansmanının nasıl olduğudur. Bugüne kadar açığın finansmanı portföy yatırımları ve uzun vadeli krediler tarafından sağlanmıştır. Kriz öncesindeki döneme göre daha sağlıklı bir sermaye yapısına işaret etmesi açısından bu önemli bir tespittir. Temel beklentimiz, ekonomideki istikrarın giderek güçlenmesine koşut olarak gelecek dönemde de benzer bir finansman yapısının devam edeceği ve ani sermaye çıkışlarının yaşanmayacağı yönündedir. Bununla birlikte, son dönemde özelleştirmelerde elde edilen başarılar da bu beklentiyi destekler niteliktedir.

Yeni ekonomik programın kararlılıkla uygulanmaya devam etmesine ek olarak AB müzakere sürecinin Türkiye ekonomisi açısından önemli bir çıpa olduğu unutulmamalıdır. Yalnızca kısa ve orta vadede ekonominin ikinci önemli çıpası olduğu için değil, uzun vadede ülkemizin geleceği açısından hayati önemde olduğu için Avrupa Birliği ile ilişkilerimizi de dikkatle izlememiz gerekiyor.

Avrupa Birliği'nin 3 Ekim'de aldığı karar, uzun vadede ülkemizin geleceği açısından tarihi bir adımdır. Türkiye, 3 Ekim 2005 tarihinde, hukuksal zemin değiştirerek, "aday ülke" olmaktan çıkarak; "tam üyeliğe geçiş aşamasında ülke" haline gelmiştir.

Türkiye'nin, bu tarihsel aşamayı, Avrupa Birliği'nin kendi iç siyasal dengeleri ve sosyo ekonomik ortamı açısından, kurulduğundan beri yaşadığı en zor dönemde gerçekleştirmiş olması, geline noktaı daha da anlamlı kılmaktadır.

Müzakerelerin açılma kararını Türkiye'nin gerekli atılımları tamamladığı şeklinde değil, daha ileri düzeydeki atılımlar için sağlanan yeni bir ivme olarak yorumlamalıyız. Kapsamlı bir kamu reformu, kayıt dışı ekonomi ile kararlılıkla mücadele, demokratik reformların uygulanması, tarım, eğitim, sosyal güvenlik gibi alanlarda artık gecikmiş olan reformların hayata geçirilmesi, Türkiye'nin küresel bilgi toplumunda önde gelen bir ülke olma yolunda ilerlemesi ve belki de hepsinden önemlisi toplumsal diyalog ve uzlaşma kanallarının açık tutulması, Türkiye'nin müzakere pozisyonunu da güçlendirecektir.

Değerli konuklar,

Tüm bunların ötesinde en önemli nokta ise bu olumlu gidişatın istikrarlı bir yapıya kavuşacağı konusunda Türkiye'ye olan güvenin yeniden kazanılmasıdır. Son zamanlarda yabancı finans kurumlarının Türkiye'ye olan ilgisi bu güvenin bir kanıtıdır. Bu olumlu gidişatın tarihsel olarak oldukça düşük kalan yabancı sermaye yatırımlarının gelecek dönemlerde artmasına katkı sağlayacağı şüphesizdir. Siz değerli misafirlerimizin şu anda burada bulunması bu durumun en iyi göstergesidir.

Türkiye, 1990 yılından buyana her yıl ortalama 1 milyar dolarlık yabancı sermaye çekti. Bu miktarı arttırmak için oluşturulan Başbakanlığa bağlı Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu-YOİKK 2001 yılından beri kamu ve özel sektörün ortak çalışması ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu çerçevede, 2003 yılında çıkarılan Yeni Yabancı Sermaye Kanunu ile yatırımda yabancı-yerli ayrımı kaldırılarak eşitlik ilkesi getirilmiştir. Şirket kuruluşu prosedürleri kolaylaştırılmış, 19 aşamadan 3 aşamaya indirilmiştir. Yine olumlu bir gelişme olarak, gelir ve kurumlar vergisinde enflasyon muhasebesi sistemine geçilmiştir. Dört yıldır süren bu çalışmaların meyveleri bu yıl ülkeye giren yabancı sermaye ile alınmaya başlanmıştır.

Neden Türkiye'ye yatırım yapmalı diye soracak olursanız bir işadamı olarak size vereceğim yanıt şu olacaktır. Türkiye:

- Avrupa ve Asya arasında stratejik bir konumdadır.
- Yüksek büyüme potansiyeli olan büyük ve dinamik bir iç pazara sahiptir.
- İş gücü üretken ve kalifiyedir.
- Oldukça liberal bir yabancı sermaye yönetmeliği ve kambiyo rejimi vardır.
- 1999'dan beri Uluslararası Tahkim kararları uygulanmaktadır.
- 1996'dan beri Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği içinde olup malların ve işlenmiş tarım ürünlerinin serbest dolaşımı gerçekleşmektedir.

Bunlara ek olarak, Türkiye dünyada:

- 6. en büyük çimento üreticisi,
- 2. en büyük yassı cam üreticisi,
- 6. en büyük giyim ihracatçısıdır.

Avrupa'da ise Türkiye:

- 1. en büyük televizyon üreticisi,
  - 6. en büyük buzdolabı üreticisi,
  - 7. en büyük otomobil üreticisi
- ve en büyük gelişmekte olan pazardır.

Siz değerli işadamlarının bugün burada bulunması aslında Türkiye'ye olan ilginizin bir göstergesi. Umuyorum, bu Forum'da yapılan konuşmalar bu ilgiyi bir iki adım daha öteye götürmeye vesile olur. Hepinize tekrar hoşgeldiniz diyor, beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.